

Starttaal 3F

Leerwerkboek deel A

Complete leerlijn Nederlands voor het mbo

Egberdien Prins • Suzanne Dieleman • Antje Diepersloot • Ruth Jansen
Bregje Cruijnsberg • Marleen Tienstra • Suzet Volders • Lieke van Pagée • Carrien Brinkman
Michael Mandersloot • Marjan Dorresteyn • Ruud van den Belt • Rieke Wynia

uitgeverij
~deviant

Verantwoording van de methode

Starttaal is de nieuwe methode Nederlands van Uitgeverij Deviant. **Starttaal** is ontwikkeld voor mbo-leerlingen die een beroepsopleidende leerweg volgen en aan het einde van hun opleiding examen op 2F- of 3F-niveau moeten doen. Het betreft voornamelijk leerlingen in de leeftijdscategorie van 16 tot en met 25 jaar die fulltime naar school gaan. De methode **Starttaal** is sectoronafhankelijk en speelt in op de belevingswereld van deze leerlingen.

Leerwerkboeken

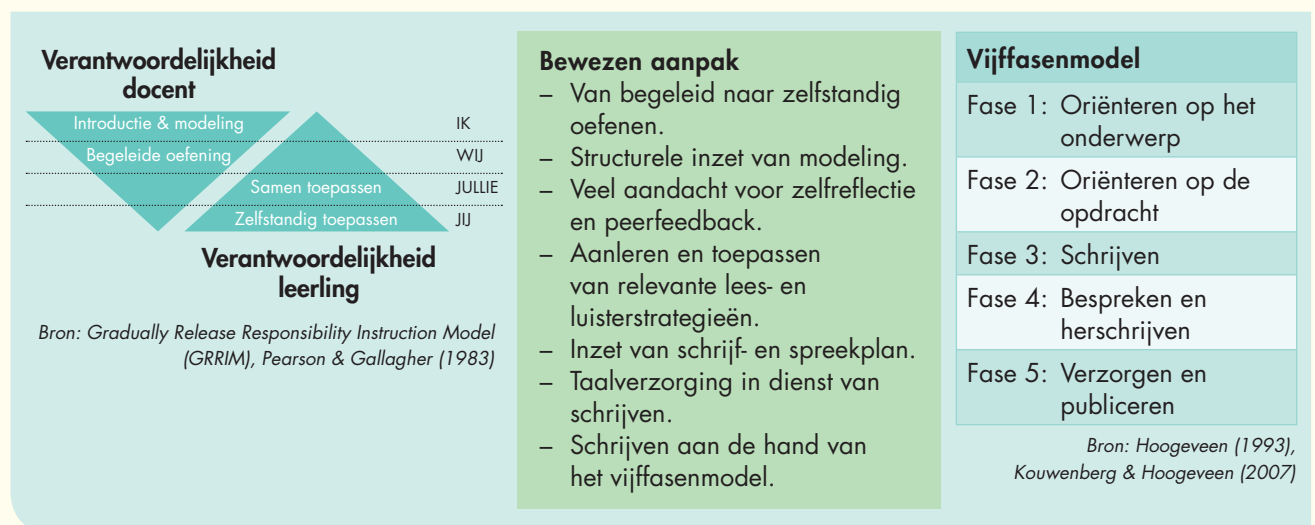
De methode **Starttaal** bestaat voor zowel 2F- als 3F-niveau uit twee leerwerkboeken: deel A en deel B. De leerling oefent in deze leerwerkboeken met de taalvaardigheden **lezen**, **luisteren**, **taalverzorging**, **schrijven**, **spreken** en **gesprekken voeren**. In de leerwerkboeken worden theorie, voorbeelden en opdrachten na elkaar aangeboden.

Deel A

In deel A van **Starttaal 3F** oefent de leerling met taal in een betekenisvolle en functionele context. Deel A biedt een **cursorische aanpak** binnen thema's die de doelgroep aanspreken. De leerling oefent stapsgewijs met de lesstof die nodig is om het vereiste 3F-niveau te bereiken. In deel A krijgt de leerling bovendien alle bagage mee om aansluitend te starten met de examenvoorbereiding in deel B.

Deel B

Als een leerling alle opdrachten in deel A heeft gemaakt, kan hij starten met de examenvoorbereiding in deel B. Deel B biedt de leerling naast **examenvoorbereiding** per taalvaardigheid ook **oefenexamens** voor de receptieve en productieve vaardigheden. Een leerling die de opdrachten in zowel deel A als deel B heeft gemaakt, is klaar voor de examens op 3F-niveau.

Aanvullende materialen bij de leerwerkboeken

Uitgeverij Deviant biedt docenten die met **Starttaal** werken **aanvullend materiaal** bij de leerwerkboeken. Dit aanvullende materiaal bestaat onder meer uit:

- antwoordmodel inclusief handreiking per opdracht;
- thematoetsen;
- kijk- en luisterfragmenten;
- aftekenkaarten;
- controle- en feedbackformulieren.

Deze aanvullende materialen zijn **kosteloos** te downloaden van de methodesite **Studimeter.nl**. Docenten kunnen een inlogcode aanvragen voor **Studimeter.nl** door een e-mail te sturen naar servicedesk@studimeter.nl.

Spraakwater

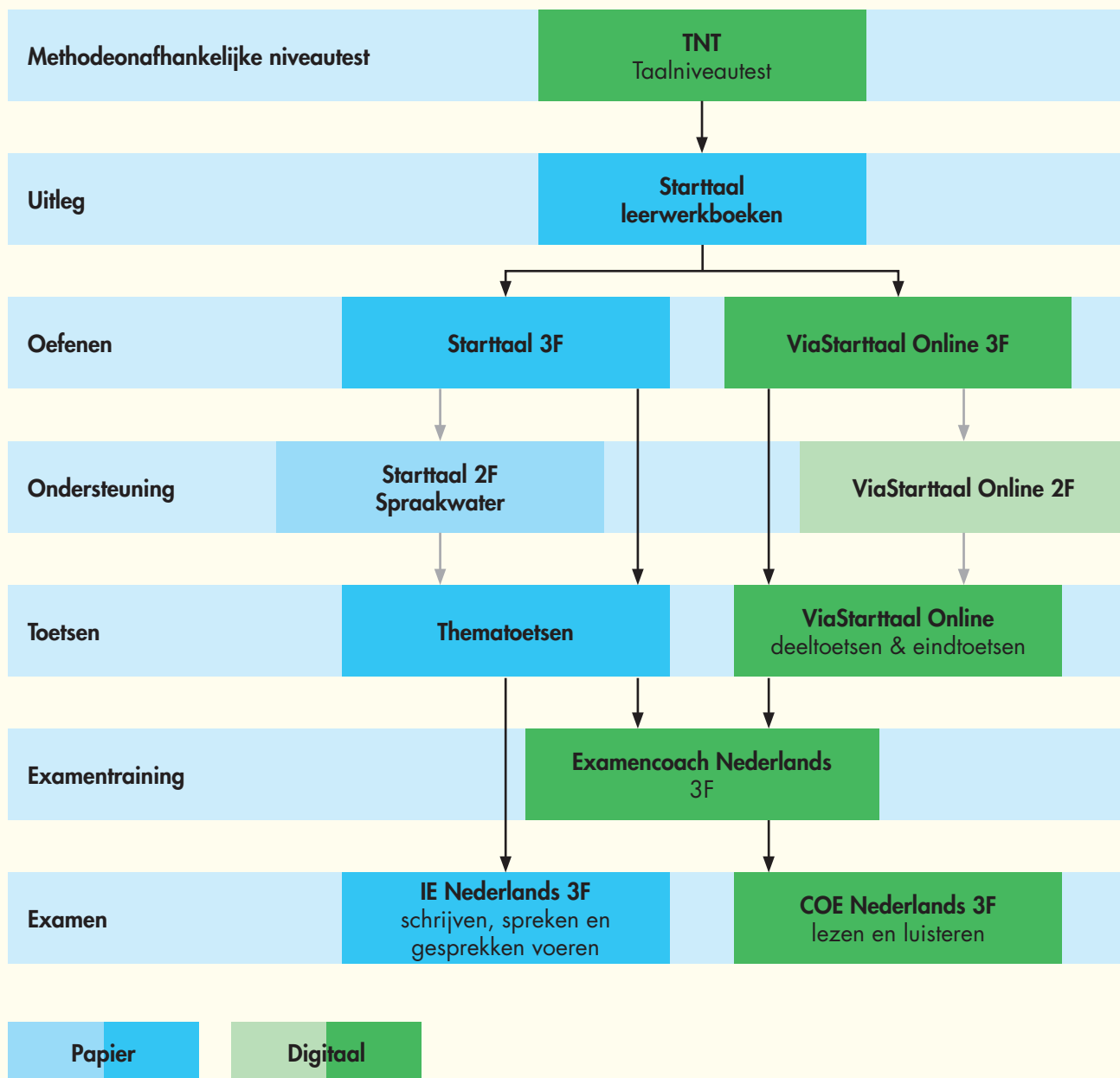
Als aanvulling op de methode *Starttaal* kunnen docenten het **kaartspel** *Spraakwater* inzetten. Met *Spraakwater* trainen leerlingen op een leuke en interactieve manier hun gespreksvaardigheid. Leerlingen worden in het spel uitgedaagd keuzes te maken en te beargumenteren, actief naar elkaar te luisteren en op gepaste wijze te discussiëren.

Naast de speelkaarten vinden de leerlingen in *Spraakwater*:

- een tipkaart voor het stellen van open vragen;
- een kaart met gespreksregels waaraan iedere speler zich tijdens het spel moet houden.

Van nulmeting tot examinering

Uitgeverij Deviant biedt de volgende lesmaterialen om leerlingen taalvaardig te maken op 3F-niveau:

TNT

De *Taalniveautest (TNT)* is een methodeonafhankelijke en **online niveautest Nederlands**. Met de *TNT* kan de docent het startniveau Nederlands van een leerling bepalen. De docent kan de *TNT* ook als voortgangsinstrument inzetten. De *TNT* meet het niveau van de volgende onderdelen: lezen, spelling, stijl, woordkennis en luisteren.

ViaStarttaal Online

ViaStarttaal Online is het **digitale oefen- en toetsprogramma** taalverzorging voor 'Op weg naar 1F' tot en met '4F-niveau'.

Met *ViaStarttaal Online* traint de leerling de volgende vaardigheden: stijl, grammatica, algemene spelling, werkwoordspelling, vaste uitdrukkingen en woordenschat. De leerling vindt in *ViaStarttaal Online* ook extra oefenmateriaal voor lezen en luisteren. *ViaStarttaal Online* kan worden ingezet als aanvulling op de lesstof in *Starttaal*.

Examencoach Nederlands

Met de *Examencoach Nederlands* kan de leerling zich online voorbereiden op het centraal ontwikkeld examen lezen en luisteren op 2F- en/of 3F-niveau.

De *Examencoach Nederlands* bestaat uit:

- Vijf **oefenexamens** die de leerling individueel, in zijn eigen tijd en op zijn eigen tempo maakt. Na afloop krijgt de leerling uitgebreide feedback op de antwoorden die hij heeft gegeven.
- Twee **proefexamens** waarin het examen wordt gesimuleerd. De leerling maakt een proefexamen op school en onder toezicht. De leerling moet het examen binnen de vastgestelde tijdsduur maken.

Instellingsexamens Nederlands

Uitgeverij Deviant ontwikkelt **methodeonafhankelijke instellingsexamens Nederlands** op 2F- en 3F-niveau voor de taalvaardigheden schrijven, spreken en gesprekken voeren. Deze instellingsexamens worden ontwikkeld in samenspraak met verschillende roc's in Nederland.

Onderwijsinstellingen die onze methode *Starttaal* gebruiken kunnen onze instellingsexamens kosteloos downloaden van *Studimeter.nl*.

VOORLICHTING EN TRAINING

Wilt u meer weten over de didactische achtergrond van *Starttaal*?
Wilt u weten hoe u *Starttaal*, of ons andere lesmateriaal voor het vak Nederlands, in uw dagelijkse onderwijspraktijk kunt inzetten?

Neem dan contact met ons op door een e-mail te sturen naar info@uitgeverij-deviant.nl onder vermelding van 'Voorlichting en training Starttaal'. Of bel 033 – 4650831 en maak direct een afspraak.

Beste leerling,

Voor je ligt deel A van *Starttaal 3F*. In **deel A** worden theorie, voorbeelden en opdrachten na elkaar aangeboden, zodat je stapsgewijs oefent met de lesstof die nodig is om het vereiste 3F-niveau te bereiken. Je krijgt in deel A bovendien alle bagage mee om te kunnen starten met de examenvoorbereiding in deel B.

Opbouw van deel A

Starttaal 3F deel A bestaat uit vier **thema's**:

Thema 1: Sociale media

Thema 2: Vrije tijd

Thema 3: Lifestyle

Thema 4: Werken

Elk thema is ingedeeld in zes **hoofdstukken**. Elk hoofdstuk kun je herkennen aan een eigen kleur:

Hoofdstuk	Taalvaardigheid
1	Lezen
2	Luisteren
3	Taalverzorging
4	Schrijven
5	Spreken
6	Gesprekken voeren

Computeropdrachten

Voor sommige opdrachten in dit leerwerkboek heb je een computer nodig.

Je herkent deze opdrachten aan het volgende pictogram: .

Dit pictogram vind je ook bij opdrachten waarin je naar een fragment moet kijken en/of luisteren.

Deze **kijk- en luisterfragmenten** vind je onder de menuknop Methodes op *Studimeter.nl* door te klikken op *Starttaal Leerwerkboeken*.

Taalportfolio-opdrachten

In elk hoofdstuk vind je één of meerdere **taalportfolio-opdrachten**.

Deze opdrachten werk je in het net uit voordat je ze in je taalportfolio opneemt.

Taalportfolio-opdrachten herken je aan het volgende pictogram: .

Thematoetsen

Als je alle opdrachten in een thema hebt gemaakt en nagekeken, mag je een **thematoets** maken.

Als je een thematoets met een voldoende hebt afgerond, kun je in overleg met de docent beginnen aan het volgende thema.

Deel B

Als je alle opdrachten in deel A hebt gemaakt, alle taalportfolio-opdrachten in het net hebt uitgewerkt en alle thematoetsen met een voldoende hebt afgerond, kun je starten met de **examenvoorbereiding** in **deel B**. In deel B vind je naast examenvoorbereiding ook oefenexamens per taalvaardigheid. Als je de opdrachten in zowel deel A als deel B hebt gemaakt, ben je klaar voor de examens op 3F-niveau.

Veel succes!

Inhoudsopgave Starttaal 3F – deel A

Verantwoording van de methode 5

Woord aan de leerling 8

■ Thema 1 SOCIALE MEDIA

Hoofdstuk 1	Lezen	
1.1	Verkennd lezen	10
1.2	Globaal lezen	16
1.3	Stappenplan globaal lezen	28

Hoofdstuk 2	Luisteren	
2.1	Oriënteren op gesproken teksten	32
2.2	Aantekeningen maken	35

Hoofdstuk 3	Taalverzorging	
3.1	De tegenwoordige tijd	44
3.2	De verleden tijd	48
3.3	De voltooid tijd	52

Hoofdstuk 4	Schrijven	
4.1	Doelgericht schrijven	58
4.2	Afstemmen op de doelgroep	64

Hoofdstuk 5	Spreken	
5.1	Communicatie	73
5.2	Doelgericht spreken	76

Hoofdstuk 6	Gesprekken voeren	
6.1	Interactie	82
6.2	Miscommunicatie	91

■ Thema 2 VRIJE TIJD

Hoofdstuk 1	Lezen	
1.1	Intensief lezen	98
1.2	Woordbetekenis en beeldspraak	109

Hoofdstuk 2	Luisteren	
2.1	Intensief luisteren – Samenhang	119
2.2	Intensief luisteren – Belangrijke informatie	124

Hoofdstuk 3	Taalverzorging	
3.1	Zinnen	131
3.2	Hoofdletters	138

Hoofdstuk 4	Schrijven	
4.1	Een tekst voorbereiden	151
4.2	Een tekst schrijven	156
4.3	Een tekst controleren en verbeteren	161

Hoofdstuk 5	Spreken	
5.1	Non-verbale communicatie en stemgebruik	170
5.2	Belangrijke informatie benadrukken	175

Hoofdstuk 6	Gesprekken voeren	
6.1	Interactieregels	178
6.2	Feedback geven en ontvangen	185

Thema 3 LIFESTYLE

Hoofdstuk 1	Lezen	
1.1	Tabellen en diagrammen	192
1.2	Teksten samenvatten	199
1.3	Stappenplan intensief lezen	208

Hoofdstuk 2	Luisteren	
2.1	Samenvatten en de hoofdgedachte bepalen	212
2.2	Stappenplan intensief luisteren	222

Hoofdstuk 3	Taalverzorging	
3.1	Samenstellingen	224
3.2	Tussenletters	232

Hoofdstuk 4	Schrijven	
4.1	Een werkstuk voorbereiden	236
4.2	Een werkstuk schrijven	246
4.3	Een werkstuk controleren en verbeteren	256

Hoofdstuk 5	Spreken	
5.1	Een presentatie voorbereiden – Inhoud	262
5.2	Een presentatie voorbereiden – Afronding	268
5.3	Een presentatie oefenen	271

Hoofdstuk 6	Gesprekken voeren	
6.1	Korte zakelijke gesprekken	274
6.2	Vraaggesprekken	283

Scheurbladen		377
---------------------	--	-----

Thema 4 WERKEN

Hoofdstuk 1	Lezen	
1.1	Kritisch lezen	290
1.2	Drogredenen	304

Hoofdstuk 2	Luisteren	
2.1	Kritisch luisteren – Standpunten	309
2.2	Kritisch luisteren – Argumenten	314

Hoofdstuk 3	Taalverzorging	
3.1	Actief schrijven	322
3.2	Taalverzorging controleren en verbeteren	326

Hoofdstuk 4	Schrijven	
4.1	Het betoog	331
4.2	Zakelijke brieven	342

Hoofdstuk 5	Spreken	
5.1	Het mondelinge betoog	351
5.2	Overtuigend spreken	355

Hoofdstuk 6	Gesprekken voeren	
6.1	Discussies	361
6.2	Overleggen	369

1.1 Verkennend lezen

Theorie 1 Een tekst verkennend lezen

Bij **verkennend lezen** bekijk je de tekst om snel te bepalen wat de tekstsoort en het onderwerp van de tekst is. Als je weet wat de tekstsoort en het onderwerp is, kun je voorspellen wat er in de tekst staat.

Je kunt een stappenplan gebruiken om een tekst verkennend te lezen.

Stappenplan verkennend lezen

1. Wat valt je op aan het uiterlijk van de tekst?

Bijvoorbeeld:

- delen van de tekst in afwijkende grootte of kleur
- veel of weinig afbeeldingen
- een indeling in kolommen

2. Wat is de tekstsoort?

Bijvoorbeeld:

- een kranten- of tijdschriftartikel
- een advertentie
- een brief

3. Wat valt je op aan de tekstonderdelen?

Lees of bekijk:

- de titel, lead en tussenkopjes
- afbeeldingen en bijschriften
- de bron
- bij een brief of e-mail: afzender en onderwerp

4. Wat is het onderwerp?

Bijvoorbeeld:

- sociale media op de werkvloer
- een nieuwe hardloop-app
- foto's bewerken

Voorbeeld

Je leest voor het vak Nederlands een tekst verkennend.

Stappenplan verkennend lezen

1. De tekst is ingedeeld in twee kolommen en begint met een lead. Er staat ook een afbeelding bij de tekst.
2. Het is waarschijnlijk een krantenartikel.
3. **Titel:** Programmeren als vak van de toekomst. Ik had er nog niet aan gedacht dat dit een schoolvak kan zijn. **Lead:** Kennelijk is programmeren op sommige scholen in Nederland al een vak. **Afbeelding:** Kinderen met robots, heeft dit iets met programmeren te maken? **Tussenkopjes:** Successen over de grens? Er zal een vergelijking met het buitenland worden gemaakt. 'Het is maar een hype' en de 'Toekomst zal het uitwijzen' kondigen meningen van anderen aan.
4. Het onderwerp is programmeren als schoolvak.

Ik denk dat de schrijver uitlegt waarom programmeren op sommige scholen in Nederland en het buitenland een schoolvak is en deskundigen over het onderwerp aan het woord laat.

Programmeren als vak van de toekomst

titel

Steeds meer scholen in Nederland voeren programmeren in als vak

lead

Een Hilversumse scholengroep heeft vorig jaar het vak programmeren voor een selecte groep leerlingen uit de groepen 5 tot en met 8 geïntroduceerd. En zelfs een aantal van de jongsten, in groep 1 tot en met 4, leren er de basisbeginselen van het programmeren. Hard nodig, zegt de ICT-branche. Weer een technologiehype, zegt een hoogleraar onderwijspsychologie.

Volgens onderzoek van de Europese Commissie zijn er in Nederland over vijf jaar 34 duizend vacatures in de programmeerbranche, maar geen mensen om ze in te vullen. De kwaliteit van schoolvakken die 'digitale geletterdheid' moeten bijbrengen, is echter ver onder de maat volgens de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). De KNAW pleitte daarom twee jaar geleden al voor grote veranderingen in het onderwijs.

Met het alleen leren gebruiken van ICT red je het volgens de branchevereniging Nederland ICT niet meer. Bedrijven hebben vooral behoefte aan mensen die zelf nieuwe toekomstige oplossingen bedenken. En dat begint vaak vroeg en klein: Microsoft-oprichter Bill Gates programmeerde op zijn dertiende boter-kaas-en-eieren en Facebook-vader Mark Zuckerberg schreef in groep 8 een programmaatje voor zijn zus.

Successen over de grens

In een aantal Europese landen is het ICT-onderwijs al veel verder dan in Nederland. Engeland en Estland voeren de ontwikkelingen op programmeergebied in het Europese onderwijs aan. In Engeland is programmeren sinds het schooljaar 2014-2015 een verplicht vak voor iedere basisschoolleerling. Kinderen vanaf vijf jaar leren etussenver algoritmen en bouwen een eigen computerprogramma. Programmeren moet er net zo normaal worden als rekenen en taal.

De Esten startten drie jaar geleden een proef voor tientallen scholen tegelijk. Hun filosofie: als kinderen van vijf jaar al overweg kunnen met de iPad, waarom leren we ze dan niet gelijk dat je apps ook in een handomdraai zelf kunt bouwen? En dus leren kleuters in Estland al een robot te programmeren en bouwen dezelfde kinderen een paar jaar later inderdaad een zelfontworpen app.

Zelf een oplossing maken

De staatssecretaris van Onderwijs vroeg Stichting Leerplanontwikkeling Nederland (SLO) een advies te geven over hoe Nederland kan zorgen voor meer digitale geletterdheid in de klas. Voor Jos Tolboom, leerplanontwikkelaar wiskunde en informatica bij SLO, staat vast dat de sleutel tot succes gevonden kan worden op de basisschool. Hij ziet wel wat in programmeren als schoolvak. 'Opleiden in het gebruik van een tekstverwerker is achterhaald, dat soort basisvaardigheden bezit ieder kind. Ze moeten de structuren van een probleem leren doorzien en begrijpen dat je een computer gebruikt om zelf een oplossing te maken.' Het vak programmeren kan daarin nuttig zijn, zegt hij. 'Als een kind

zich afvraagt hoeveel zandkorrels de woestijn bevat, kan hij met een zelf geprogrammeerd rekenmodel de aannamen toetsen. Het leert je denken als ingenieur.'

afbeelding

Het is maar een hype

Maar niet iedereen is zo enthousiast over programmeren als schoolvak. Een zoveelste technologiehype, zegt hoogleraar onderwijspsychologie aan de Open Universiteit, Paul Kirschner: 'Of programmeren bijdraagt aan logisch denken? Dat kan. Maar er is geen onderzoek dat bewijst dat programmeren goed is voor de ontwikkeling van een lerend kind in het algemeen.'

Volgens Kirschner worden de veranderingen in het onderwijs te veel gedreven door de gedachte dat computers de enige toekomst zijn. Begrijpelijk als je kijkt naar de prognose van de Europese Commissie. Natuurlijk lijkt programmeren als vak dan een optie. Kirschner: 'Maar willen we dat ieder kind een programmeur wordt? Ik betwijfel het. Dingen veranderen zo snel dat 3D-programmeren, of programmeren in elke andere taal, straks alweer een ingehaalde vaardigheid is.'

tussenkopje

Wil je meer aandacht voor probleemoplossend denken in het onderwijs, dan moet je daar volgens de hoogleraar bij bestaande vakken tijd voor inruimen. En dus niet door tijd van lessen af te snoepen of een vak zoals programmeren te introduceren, maar door in elke andere les wiskunde, cijfers en logisch denken te benadrukken. 'Leer leerlingen een werkstuk logisch op te bouwen. Dat kunnen mijn volwassen studenten nu vaak niet eens. Logisch denken leer je door het te verweven in de bestaande leerlijnen. Niet door er een nieuw vak voor uit te vinden.'

Toekomst zal het uitwijzen

Ook de Hilversumse scholengroep zal keuzes moeten maken. Een nieuw vak zal in tijd altijd ten koste gaan van een ander vak op het rooster. Of het uiteindelijk leidt tot meer opgeleide technici durft directeur Herman Rigter van de branchevereniging Nederland ICT niet te zeggen. 'Voor een aantal leerlingen zal het vak programmeren een reden zijn zich meer te verdiepen in techniek. Voor anderen is het vooral een les die nodig is voor veel toekomstige beroepen. We leren de kinderen in ieder geval dat je niet hoeft te schrikken van programmeren.'

Bron (bewerkt): Volkskrant.nl

bron

Opdracht 1

Kies een klasgenoot om mee samen te werken en voer de deelopdrachten uit.

a. Lees de vragen in het **Stappenplan verkennend lezen**.

Stappenplan verkennend lezen

1 Wat valt jullie op aan het uiterlijk van de tekst?

2 Wat is de tekstsoort?

Leg jullie antwoord uit.

3 Wat valt jullie op aan de tekstonderdelen? Lees of bekijk ze en geef antwoord op de vragen.

Wat is de titel?

Is er een lead? Zo ja, leg dan in eigen woorden uit welke informatie je in de lead krijgt.

Zijn er tussenkopjes? Zo ja, welke?

Zijn er afbeeldingen? Zo ja, wat zie je op de afbeeldingen?

Wat is de bron?

4 Wat is het onderwerp van de tekst?

Leg jullie antwoord uit.

- b. Lees de tekst verkennend en geef daarna antwoord op de vragen uit het stappenplan op de vorige bladzijde.

Psssssst, tweedehands telefoon kopen?

Mobieltjes - Steeds meer mensen hebben een tweedehands telefoon. Vanwege het milieu of gewoon omdat het goedkoper is. Je hebt ze in drie smaken: goed, beter en best, afhankelijk van de hoeveelheid krasjes.

Ooit kozen we massaal voor toestellen die je 'gratis' bij een abonnement kreeg. Door de opkomst van duurdere smartphones en het besef dat je gratis toestellen uiteindelijk toch via het abonnement terugbetaalt, zoeken mensen naar alternatieven.

Een tweedehands toestel via Marktplaats ligt voor de hand, maar brengt risico's met zich mee: wordt hij echt opge-

stuurd? Is hij niet gestolen? Wie meer zekerheid wil, koopt een 'refurbished' toestel bij webwinkels die zijn gespecialiseerd in tweedehands toestellen.

Zonder krasjes

In Nederland zijn Smart2have, Beatsnew en Leapp de bekendste aanbieders van tweedehands toestellen. De toestellen zijn nagekeken en gerepareerd, worden compleet geleverd met oplader en oordopjes en je krijgt er nog een paar maanden garantie op. De aanbieders laten de toestellen extern nakijken door Dynafix, een bedrijf dat ook door fabrikanten zelf wordt ingeschakeld voor reparaties.

De opgeknapte toestellen liggen in drie kwaliteitsniveaus in de winkel: goed, beter en best. Het verschil zit in de hoeveelheid krasjes, want Nederlanders willen het liefst een toestel zonder krasjes.

Tweedehandscircuit groeit

Afgedankte toestellen verdwijnen vaak in een la en belanden uiteindelijk op de afvalberg. Gelukkig komt een steeds groter deel terecht in het tweedehandscircuit. Er komen verschillende toestellen bij de handelaren: ingeleverde toestellen van particulieren, zakelijk gebruikte toestellen waarbij het contract is afgelopen en overbodige voorraden van telefoonmaatschappijen, vaak nog nieuw in de doos.

Webwinkels adverteren met het Stop Heling-logo, maar niemand kan onomstotelijk garanderen dat een tweedehands toestel niet gestolen is. Winkeliers klagen dat de Stop Heling-database van de politie niet landelijk wordt gesynchroniseerd en dat operators informatie over gestolen toestellen niet delen.

	Winkel (nieuw)	Marktplaats	Winkel (tweedehands)
iPhone 5c (16GB)	€ 500	€ 350-400	€ 480
iPhone 4 (8GB)	€ 360	€ 120-200	€ 220
Samsung Galaxy S5 (16GB)	€ 510	€ 300-400	€ 500
Samsung Galaxy S4 (16GB)	€ 360	€ 300-350	€ 360

Bron (bewerkt): Nrcnext

4.1 Het betoog

Theorie 1 Een betoog voorbereiden

Als je een **betoog** schrijft probeer je de lezer te overtuigen van je standpunt. Je doet dit door een of meer argumenten voor het standpunt te geven.

Voordat je een betoog schrijft, bepaal je je standpunt. Bij het vak Nederlands of bij een ander schoolvak krijg je meestal een stelling. Om te bepalen wat je standpunt is, zoek je informatie over het onderwerp van de stelling. Je komt er dan achter hoe verschillende mensen over het onderwerp denken en welke argumenten er voor en tegen de stelling zijn te geven. Vervolgens bepaal je op basis van die argumenten of je voor of tegen de stelling bent.

Als je weet wat je standpunt is, bepaal je welke argumenten je gaat gebruiken. Daarvoor lees je de argumenten die je in de informatie hebt gevonden nog eens kritisch door. Je selecteert de argumenten waarmee je je standpunt aannemelijk kunt maken. Dit kunnen objectieve en subjectieve argumenten zijn.

Bij een **subjectief argument** ga je na op welke mening of overtuiging het argument is gebaseerd. Daarna ga je na of de lezer van je betoog deze mening of overtuiging deelt. Als dat zo is, dan is de kans groter dat het argument je lezer overtuigt.

Bij een **objectief argument** ga je na of de informatie betrouwbaar is. Als de informatie niet betrouwbaar is, dan is het argument niet overtuigend en kun je het beter niet gebruiken.

Soms is onduidelijk of de informatie in een argument betrouwbaar is. In dat geval moet je verder zoeken naar informatie die het argument ondersteunt.

Voorbeeld

Robin moet een betoog schrijven voor het vak Nederlands. Ze heeft de volgende stelling gekregen: 'De overheid moet roken onder werktijd verbieden.'

Robin zoekt informatie over het onderwerp. Ze komt erachter hoe verschillende mensen over het onderwerp denken. Ze leest bijvoorbeeld een artikel dat is geschreven door een longarts. De arts pleit voor het rookverbod, omdat roken schadelijk is voor de gezondheid van werknemers. Robin leest ook een forumdiscussie waarin rokers hun mening geven. Zij zeggen dat ze een rookverbod betutteling vinden. Ze weegt alle argumenten voor en tegen af en bepaalt dan dat ze voor de stelling is. Haar standpunt is dus: 'De overheid moet roken onder werktijd verbieden.' Ze zet op een rijtje welke argumenten ze wil gebruiken.

Argument 1: Gezondheid bevorderen is plicht overheid. Roken verbieden valt daaronder.

Argument 2: Rokers hebben hoger ziekteverzuim. Slecht voor werkgever.

Argument 3: Door rookpauzes werken rokers minder. Oneerlijk voor niet-rokers.

Argument 4: Rokers kunnen zich minder goed concentreren. Leveren slechter werk af.

Het is niet duidelijk of de informatie in argument 2, 3 en 4 betrouwbaar is. Daarom zoekt Robin naar extra informatie om de argumenten te ondersteunen. Ze vindt een samenvatting van een onderzoeksrapport waarin staat dat rokers zich inderdaad vaker ziek melden. Ook vindt ze een artikel over een onderzoek waaruit blijkt dat rokers meer pauze nemen. Voor argument 4 kan ze geen bewijs vinden. Ze besluit om dit argument niet te gebruiken.

Opdracht 1

Lees de **opdrachtinformatie** en voer de deelopdrachten uit.

Opdrachtinformatie:

In dit hoofdstuk schrijf je een betoog. De doelgroep van je betoog bestaat uit je klasgenoten. Je schrijft het betoog bij **opdracht 4**.

In deze opdracht bereid je je betoog voor.

Je kiest een van de volgende stellingen:

1. Mensen die ongezond leven moeten meer zorgpremie betalen.
2. Salarissen in het betaald voetbal moeten omlaag.
3. Studenten die een opleiding doen voor een beroep waar veel vraag naar is, moeten extra studiefinanciering krijgen.

a. Schrijf de stelling van jouw keuze op.

b. Zoek informatie over het onderwerp van de stelling. Lees de informatie verkennend en globaal.

c. Selecteer de informatie die je kunt gebruiken en lees die informatie intensief. Let hierbij op de argumenten die worden gebruikt.

5.2 Overtuigend spreken

Theorie 2 Het publiek overtuigen

Je overtuigt het publiek niet alleen door de inhoud van je betoog, maar ook door de manier waarop je die inhoud overbrengt. Je boodschap komt overtuigend over als uit je non-verbale communicatie en je stemgebruik blijkt dat je achter je standpunt staat. Dit bereik je door zelfverzekerd te spreken en een actieve spreekhouding aan te nemen. Ook benadruk je belangrijke informatie, zoals de argumenten, met handgebaren en je stem.

Om te controleren of je overtuigend overkomt, kun je je betoog voor een vriend, familielid of klasgenoot oefenen. Ook kun je je betoog met een camera opnemen. Door de feedback die je krijgt of de opname die je bekijkt kun je erachter komen of je tijdens je betoog overtuigend genoeg overkomt.

Voorbeeld

Kijk en luister naar het fragment **Betoog over rookverbod 2** op *Studimeter.nl*.

Opdracht 5

Kijk en luister naar de fragmenten **Overtuigen 1** en **Overtuigen 2** op *Studimeter.nl* en voer de deelopdrachten uit.

- a. Beschrijf de non-verbale communicatie van de sprekers in de fragmenten.

Overtuigen 1:

Overtuigen 2:

- b. Beschrijf het stemgebruik van de sprekers in de fragmenten.

Overtuigen 1:

Overtuigen 2:

- c. Welke spreker komt volgens jou het meest overtuigend over? Leg je antwoord uit.

- d. Geef twee verbetertips aan de spreker die het minst overtuigend overkomt.

Opdracht 6

Kies een klasgenoot om mee samen te werken en lees de **opdrachtinformatie**.
Voer daarna de deelopdrachten uit.

Opdrachtinformatie:

In deze opdracht oefen je met overtuigend spreken. Je leest twee keer een kort betoog voor. Dit doe je staand. De eerste keer lees je het betoog neutraal voor, zonder overtuigend te spreken. De tweede keer lees je het betoog zo voor dat je overtuigend overkomt. Je geeft ook feedback aan je klasgenoot.

Starttaal: complete leerlijn Nederlands

Starttaal is ontwikkeld voor mbo-leerlingen die een beroepsopleidende leerweg volgen en aan het einde van hun opleiding examen op 2F- of 3F-niveau moeten doen.

Leerwerkboeken

Starttaal 3F bestaat uit twee **leerwerkboeken**: deel A en deel B. Je oefent in deze leerwerkboeken met de taalvaardigheden lezen, luisteren, taalverzorging, schrijven, spreken en gesprekken voeren. In de leerwerkboeken worden theorie, voorbeelden en opdrachten na elkaar aangeboden.

Deel A

In **deel A** oefen je stapsgewijs met de lesstof die nodig is om het vereiste 3F-niveau te bereiken. In deel A krijg je bovendien alle bagage mee om te kunnen starten met de examenvorbereiding in deel B.

Deel B

Als je alle opdrachten in deel A hebt gemaakt, kun je starten met de examenvorbereiding in deel B. **Deel B** biedt naast examenvorbereiding ook oefenexamens per taalvaardigheid. Als je de opdrachten in zowel deel A als deel B hebt gemaakt, ben je klaar voor de examens op 3F-niveau.

Aanvullende materialen

Op de methodesite *StuDiemeter.nl* vind je de **kijk- en luisterfragmenten** die je nodig hebt om de opdrachten in de hoofdstukken luisteren, spreken en gesprekken voeren te maken. Ook vind je op *StuDiemeter.nl* **aftekenkaarten** waarmee je jouw studievoortgang kunt bijhouden.

Achter in de leerwerkboeken vind je **feedbackformulieren** die je nodig hebt bij een aantal opdrachten in de hoofdstukken spreken en gesprekken voeren. De ingevulde feedbackformulieren kun je als bewijsstukken opnemen in je **taalportfolio**.

Extra oefenen

Met het online **oefen- en toetsprogramma** *ViaStarttaal Online* kun je extra oefenen met de onderdelen taalverzorging, lezen en luisteren op 3F-niveau. Je kunt ook oefenen op 2F-niveau als je bepaalde onderwerpen moeilijk vindt of op 4F-niveau als je meer uitdaging wilt.

Extra opdrachten in *ViaStarttaal Online* maak je altijd in overleg met de docent. Voor online oefenen heb je een eigen inlogcode nodig voor *StuDiemeter.nl*.